

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV
SLOVENSKEJ AKADEMIE VIED

**POKYNY
NA ÚPRAVU RUKOPISOV**

Nitra 2006

POKYNY NA ÚPRAVU RUKOPISOV

Spracoval úsek redakcie AÚ SAV v Nitre

Rok vydania: 2006

© Archeologický ústav SAV v Nitre

OBSAH

Úvod	4
I. Textová časť	4
Úprava rukopisu	4
Písmo	4
Odstavec	5
Všeobecné zásady	5
Používanie skratiek	5
Prílohy k rukopisu	6
Poznámky	6
Vzorce	6
Popisky k ilustráciám	6
Súhrn	6
Citovanie	7
Citovanie príloh vlastného textu	7
Citovanie literatúry	7
Zoznam literatúry	8
Bibliografický záznam - monografia	8
Bibliografický záznam - zborník	9
Bibliografický záznam - periodikum	9
II. Ilustrácie	9
Textové tabely	9
Grafické ilustrácie	10
Digitálna forma ilustrácií	10
III. Autorská korektúra	11
IV. Skratky názvov periodík	11

ÚVOD

Cieľom týchto pokynov je zjednotenie úpravy rukopisov publikácií vychádzajúcich v Archeologickom ústave SAV. Ich používanie uľahčí prácu autorom i redakcii, urýchli vydávanie publikácií a v neposlednom rade urobí autorove informácie pre čitateľov zrozumiteľnejšie.

Rukopisy sa odovzdávajú vždy kompletne, spracované strojopisne alebo na počítači, napísané alebo vytlačené na papieri formátu DIN A4.

Rukopis spravidla obsahuje vlastný text článku, resp. monografie, zoznam literatúry, text súhrnu (resumé). Dopĺňať ho môžu ilustrácie a texty k ilustráciám (popisky), prípadne zoznam poznámok či v texte použitých skratiek alebo označení.

Pre niektoré periodiká autor spolu s rukopisom odovzdáva ďalšie požadované doplnky, napríklad pre Slovenskú archeológiu abstrakt, pre Študijné zvesti AÚ SAV kľúčové heslá, pre AVANS registračné lístky lokalít.

Každá zložka rukopisu (vlastný text, literatúra, súhrn, poznámky, textové tabely, texty k ilustráciám, abstrakt, zoznam použitých skratiek a pod.) začína na samostatnej strane a označí sa v záhlaví menom autora a názvom práce. Rukopis musí byť stránkovaný a ilustrácie očíslované.

V záujme rýchlej, kvalitnej a ekonomicky úspornej práce je jedným z cieľov redakcie postupne dosiahnuť stav, aby autori textovú aj ilustračnú zložku svojich rukopisov odovzdávali v elektronickej forme. Reálne existujúce rozdiely v softvérovom i hardvérovom vybavení jednotlivých článkov v režiaci autori - redakcia - externé tlačiarne kladú vysoké nároky na kompatibilitu vymieňaných dát. Z tohto dôvodu je nutné, aby sa autori počas prípravy rukopisov v redakcii poradili, v akom výstupnom formáte a na akom prenosovom médiu majú svoj produkt odovzdať. Napriek rozsiahlej škále používaných programov jestvujú jednotiace zásady, ktoré treba dodržiavať. (V týchto pokynoch sú príklady uvedené kurzívou - zošikmeným písmom.)

Jednotlivé zložky rukopisu musia byť vytvorené ako samostatné súbory s identifikáciou autora (napr. *Novák_text.rtf*; *Novák_súhrn.doc*; *Novák_popisky.txt*; *Novák_poznámky.sam*; *Novák_tabela3.rtf*; *Novák_obr4.tif*; *Novák_tabVIII.jpg*). Všetky takto spracované súčasti rukopisov sa odovzdajú i v tlačenej forme s vyznačením názvu súboru.

Redakcia prijíma iba súbory uložené bez akejkoľvek kompresie dát.

Publikácie Archeologického ústavu SAV vychádzajú nielen v slovenskom jazyku, ale i v svetových jazykoch. Rukopisy publikované v slovenčine majú cudzojazyčné súhrny a opačne. Ak má byť rukopis publikovaný v cudzom jazyku, preklad textu po vzájomnej dohode zabezpečuje autor alebo redakcia. Spolu s rukopisom už preloženým do cudzieho jazyka však autor vždy odovzdáva aj jeho pôvodnú slovenskú podobu. Odporúča sa, aby bol pôvodný text ešte pred prekladom odborné jazykovo upravený. Rukopis má byť v súlade s platnými pravidlami slovenského pravopisu.

Publikovanie príspevkov v cudzom jazyku v periodikách schvaľujú jednotlivé redakčné rady, v prípade monografií Edičná rada AÚ SAV.

I. TEXTOVÁ ČASŤ

Texty do redakcie sa odovzdávajú v digitálnej forme, spracované v niektorom z bežných textových editorov, uprednostňovaný je Microsoft Word. **Je nepripustné dodanie ilustrácií a tabiel vnorených do textového editora. Takto odovzdané rukopisy nebudú akceptované.**

ÚPRAVA RUKOPISU

Písmo

Všetky texty sa odovzdávajú vo fonte Times New Roman a píše sa malými písmenami abecedy, okrem veľkých začiatkových písmen viet, vlastných mien, názvov a pod.

Za interpunkčnými znamienkami ako čiarka, dvojbodka, bodkočiarka a spravidla aj za bodkou sa vynecháva medzera jedného úderu. Za bodku sa nevkladá medzera v prípade, ak za ňou nasleduje uzatváracia zátvorka. Za úvodnú zátvorku ani za prednú úvodzovku sa nedáva medzera. Medzera sa nedáva ani pred uzatváraciu zátvorku a pred koncovú úvodzovku. Za uzatváracou zátvorkou

a za koncovou úvodzovkou nenasleduje medzera len v prípade, že za nimi nasledujú bodka, čiarka, dvojbodka a bodkočiarka. Príklady: ...objekt B (0,34 x 0,75 m); ...šperky (náušnice, prstene a pod.); tzv. „Litzenkeramik“.

Pred a za lomku sa medzera nedáva.

Pri písaní treba rozlišovať spojovník a pomlčku. Spojovník sa píše medzi dvomi slovami bez medzier (napr. *keltsko-dácky*). Medzera za spojovník sa ale vkladá za prvou časťou slova zloženého výrazu, ktorého druhá časť sa v nasledujúcom zloženom výraze opakuje (napr. *včasno- a vrcholnostredoveký*). Pomlčka je z oboch strán oddelená medzerou (napr. *objekt - pec A1*).

V rukopise treba dbať na správny zápis rôznych symbolov (exponentov, indexov), predovšetkým na ich veľkosť a na správny stupeň zvýšenia alebo zníženia k základnej úrovni riadku (napr. $Fe_2 O_3$; m^2 ; m^3 ; $40^\circ 35'50''$; $23^\circ C$). Celý výraz sa môže uviesť základnou veľkosťou písma (Fe_2 ; m_2 ; m_3) a priamo v texte či na okraji riadku sa zreteľne uvedie jeho správny zápis. Môže byť vyjadrený aj slovné (*40 stupňov 35 minút 50 sekúnd*; *meter štvorcový*; *stupeň Celzia*, a pod.).

Štvorciferné čísla sa píše spolu (*1986*; *1324*; *2875*), päť- a viacciferné sa píše s medzerou, nikdy nie s bodkou oddeľujúcou tisícky (*14 563*; *2 000 000*), desatinná čiarka sa píše bez medzier medzi číslami (*0,25*; *0,6*; *145,8*).

Medzi číslo a označenie miery sa vkladá medzera (*4 mm*; *20 kg*; *8 ha*; *200 l*; *0,45 m*). Medzi údaj slovom označujúci vlastnosť a jeho číselné vyjadrenie sa nevkladá rovnítko, spojovník ani pomlčka (správne: *š. 4 mm*; *hmotnosť 20 kg*; *hl. 1,7 m*; nesprávne: *š.-4 mm*, *hmotnosť - 20 kg*; *hl.=1,7 m*).

Odstavec

Všetky odstavce majú zhodné formátovanie, odporúča sa zarovnanie vľavo bez odsadenia. Nie je prípustné napríklad centrováť názvy kapitol, odsadzovať začiatky odstavcov tabulátorom alebo medzerníkom, ani ukončovať riadky alebo deliť slová klávesom Enter, ktorým sa označuje ukončenie odstavca. Funkcia delenia slov sa nepoužíva.

Zvláštnu úpravu titulkov a medzituliek, prípadne použitie iného rezu písma (kurzíva, riedené, tučné), jeho štýlu (verzálky, kapitálky, indexy) alebo veľkosti na zvýraznenie či odčlenenie časti textu vyznačí autor čitateľne na okraji. Ak príspevok obsahuje viac medzituliek, autor pripojí k rukopisu obsah, v ktorom vyznačí ich hierarchiu.

Všeobecné zásady

Vo vete sa nepoužívajú zátvorky idúce tesne za sebou. Pokiaľ nie je možné umiestniť jednu z nich na inom mieste vety, resp. vo vete nasledujúcej, spoja sa ich obsahy do jednej zátvorky a oddelia sa bodkočiarkou.

Názvy obcí a ich častí, ako aj ich príslušnosť k okresom sa uvádzajú v súlade s platným administratívno-správnym členením územia Slovenska. Všetky miestne názvy sa píše bez úvodzoviek.

Pôvodné texty, názvy a mená písané v ktorejkoľvek forme latinky (napr. rumunčina, švédčina, turečtina) sa uvádzajú v latinskom písme príslušného jazyka. Transliterácia z iných grafických sústav (napr. azbuka, cyrilika, grécka abeceda, hebrejčina) sa riadi normalizovaným postupom (napr. Pravidlá slovenského pravopisu. Bratislava 1998, 70-85).

Metrické údaje objektov rovnakých kategórií sa uvádzajú zhodnou jednotkou miery. Napríklad rozmery stavieb a zahĺbených objektov spravidla v metroch, kolových jám v centimetroch, kostier v centimetroch, predmetov v milimetroch, hmotnosť predmetov v gramoch, výnimočne v kilogramoch. Uvádzajú sa jednotne v celom príspevku. Obdobne sa v opisoch nálezových situácií jednotne uvádzajú aj vzdialenosti medzi jednotlivými náleziskami, objektmi či nálezmi.

Používanie skratiek

Skracovanie slov je vhodné, ak predstavuje úsporu textu. Nevhodné je používanie niektorých skratiek v plynulom texte, napríklad krátenie slova hrob na hr., objekt na obj. a podobne.

Krátenie slov má byť jednoznačné, aby neprinieslo prípadné skreslenie informácie. Napríklad krátenie slova hrob na hr. je nesprávne, pretože táto skratka sa používa pre rozmer hrúbky.

Pri opisoch rozsiahlejšieho nálezového súboru, napríklad v katalógu, autor vypracuje vlastný systém skratiek a pripojí ich zoznam (napr. *F. - farba*; *M. - materiál*; *P. - prieskum*; *V. - výskum*).

Pri opisoch nálezov a nálezových situácií sa používajú rôzne zaužívané skratky a značky. Za niektorými z nich sa píše, za niektorými sa nepíše bodka. S bodkou sa píše napríklad skratky: *dĺ.* (dĺžka), *hl.* (hĺbka),

hr. (hrúbka), *pr.* (priemer), *š.* (šírka), *v.* (výška), *max.* (maximálny), *min.* (minimálny) *zach.* (zachovaný). Bez bodky sa uvádzajú skratky svetových strán (napr. *SZ*; *V*; *SSZ-JJV*; *S-J*), značky pre merné jednotky (napr. *m*; *cm*; *mm*; *kg*; *g*; *l*; *ha*), skratka pre kus (*ks*) a pod.

Bežne sa používa skratka *č.* pre označenie slova číslo, napríklad *por. č.* (poradové číslo), *prír. č.* (prírastkové číslo), *inv. č.* (inventárne číslo), *kat. č.* (katalógové číslo).

Slovo číslo ani jeho skratka sa nevkladá pred označenia predmetov, objektov, plôch, sond, hrobov a podobne (píše sa: *hrob 58*; *objekt 6*; *chata 2/85*; *plocha III*).

Pri datovaní sa bežne používajú skratky: *stor.*; *n. l.*; *po Kr.*; *pred n. l.*; *pred Kr.* Predložky *pred* a *po* sa neskracujú (správne: *pred n. l.*; *po Kr.*; nesprávne: *p. n. l.*; *p. Kr.*). V jednom príspevku sa dôsledne uvádza len jeden výraz pre datovanie - buď podľa letopočtu, alebo podľa dátumu narodenia Krista. Slovo tisícročie sa neskracuje. Všetky dáta sa píše arabskými číslicami, časti storočí sa vypisujú slovami, rozpätia sa vyjadrujú spojovníkom alebo jeho ekvivalentom „až“ (napr. *3.-2. tisícročie pred n. l.*; *prvá polovica 5. až druhá tretina 6. stor. po Kr.*; *13.-prvá tretina 14. stor.*).

Skratky chronologických období a ich stupňov sa vyjadrujú veľkými písmenami a číslicami bez medzier, napríklad *BA2*, *HD*, *LTC1*. Nepoužívajú sa skratky *Ha* pre dobu halštatskú, *Lt* pre dobu laténsku, dolný index pre číselné označenie stupňa, napr. *HA₂*.

PRÍLOHY K RUKOPISU

Poznámky

V príspevkoch možno použiť poznámkový aparát. Do poznámok sa vyčleňuje text, ktorý má charakter vysvetlivky a narúšal by plynulosť toku informácií.

Poznámky sa priebežne číslojú arabskými číslicami. Ak je v príspevku len jedna poznámka, neočísluje sa, ale odvolávka sa označí hviezdíčkou. Text poznámky sa uvedie na konci príspevku a zhodne sa označí.

Textové editory umožňujú automaticky vkladať a číslovať poznámkový aparát. Táto funkcia zvyčajne nie je prenosná do iného programu. Preto sa text poznámok odovzdá ako zvlášť vytvorený súbor. Číslo odvolávky na poznámku sa zaradí na príslušné miesto v texte medzi dva znaky „\$“ (napr. reťazec znakov \$7\$ označuje odvolávku 7) a zhodne sa označí text príslušnej poznámky v zozname poznámok. V prípade odovzdania textu v niektorej z verzií programu MS Word autor však môže používať tvorbu poznámok tak, ako to tento program umožňuje.

Vzorce

Vzorce napísané v počítačových programoch musia byť odovzdané ako zvlášť vytvorené súbory. Číselné označenie vzorca sa do textu vloží podobne ako odvolávka. Umiestni sa medzi dva znaky „&“ (napr. reťazec znakov &4& označuje vzorec 4 a miesto jeho vloženia). Rovnako sa vzorce označia v priloženom súbore s ich zoznamom.

Popisky k ilustráciám

Popisok je text opisujúci obsah ilustrácie, tabely či inej prílohy rukopisu. Popisky tvoria samostatnú zložku rukopisu. Obsahujú údaje o danej prílohe. Napríklad v prípade ilustrácie jej druh, poradové číslo, geografické určenie, príslušnosť nálezu k objektu, legendu, údaj k mierkam, autora: *Obr. 3. Nitra, časť Zboror. 1-4 - objekt 28; 5, 7, 8 - objekt 30; 6, 9 - objekt 11. Legenda: A - ornica; B - podložie; C - tmavá vrstva; D - uhliky. Mierky: a - 2-4, 7-9; b - 1, 5, 6. Autor kresieb J. Novák.* Pri monografiách venovaných jednej lokalite sa v texte k ilustráciám názov lokality neuvádza.

Súhrn

Súhrn je zhrnutie najdôležitejších informácií obsiahnutých v texte rukopisu. Tvorí samostatnú prílohu. Nesmie obsahovať údaje, ktoré nie sú v hlavnom texte rukopisu a nemá presiahnuť štvrtinu jeho rozsahu. Súhrn sa nepíše v 1. osobe jednotného ani množného čísla, používajú sa iba neosobné konštrukcie. Napríklad ... *počas záchranného výskumu sa zistilo päť sídliskových objektov. Jeden je neolitický, tri patria do včasného stredoveku, posledný nemožno datovať.*

Odkazy na literatúru a obrazovú dokumentáciu sa uvádzajú, len ak to vyžaduje konkretizácia v niektorej pasáži.

CITOVANIE

Citovanie príloh vlastného textu

Na príslušnom mieste rukopisu sa do textu vkladajú odkazy na všetky prílohy vlastnej obrázkovej dokumentácie (obrázky, tabuľky, tabely a pod.). Pri odkazoch a zaraďovaní ilustrácií či textových tabiel do textu sa musí dodržať ich vzostupnosť. Základný odkaz na ilustráciu, čiže prvý odkaz na ňu musí byť do textu zaradený vo vzostupnom poradí. Teda postupne sa uvádza odkaz na obr. 1, 2, 3 atď., teda nie na obr. 2, 3, 1 a podobne. Ďalšie odkazovanie na prílohy už uvedené sa riadi ľubovoľne podľa potreby.

Obrázky (skratka obr.) sa označujú arabskými číslicami; tabuľky (skratka tab.) rímskymi číslicami a tabely arabskými číslicami (slovo tabela sa neskracuje).

Odkazy na ilustrácie sa píše spravidla v zátvorke, napríklad (obr. 1: 3). Niekedy sa uvádzajú aj bez zátvorky: ... ako to vidno na obr. 1: 3.

Odvôľavky na predmety či nálezové situácie na ilustráciách sa píše s dvojbodkou za číslom obrázku a s vložením medzery za dvojbodkou pred označením citovanej súčasti ilustrácie (obr. 5: 206A; tab. VIII: 1). Ak je záhlavie citovanej tabuľky označené numericky alebo písmenami abecedy, na jej jednotlivé stĺpce sa odvoláva obdobne (tabuľka 3: 6). Ak je ale záhlavie textové, odvoláva sa na celú tabuľku (tabuľka 4).

Pri odkaze na viaceré ilustrácie sa používajú rôzne interpunkčné znamienka. Pri citovaní dvoch za sebou nasledujúcich súčastí jednej ilustrácie, alebo súčastí, ktoré nevytvárajú spojitý rad, sa tieto od seba oddeľujú čiarkou (obr. 2: 2, 3, 7, 8, 14; tab. VII: c, d, h, k, u). V prípade citovania spojitého radu súčastí ilustrácie sa uvedú jeho krajné hodnoty spojené spojovníkom, jednotlivé spojitý rady sa oddeľujú čiarkou (obr. 4: 2-8, 10-12; tab. XXV: a-c; tabuľka 3: D-F). Pri odkazoch na viaceré ilustrácie rovnakej kategórie sa ich slovné označenie alebo skratka neopakuje (obr. 4: 5; 9), pri nerovnakých sa uvádza (obr. 4: 9; tab. IV; V; VIII). Ak jednotlivé ilustrácie netvoria spojitý rad, oddeľujú sa bodkočiarkou (obr. 4: 1; 7; 8; tab. XIV; XXI), ak za sebou nasledujú v spojitom rade, používa sa spojovník (obr. 3-14; 16-19; tab. VIII-XX). Ak citované ilustrácie nasledujú v spojitom rade, ale uvádzajú sa i ich súčasti, odkazy na ilustrácie sa oddeľujú bodkočiarkou (obr. 2: 4-9; 3: 1, 2; 3; tab. VII: 2-5; IX: 5, 8).

Pokiaľ si text jednej vety vyžaduje odkaz na vlastnú obrázkovú dokumentáciu a citáciu iného prameňa, umiestňujú sa do jednej zátvorky v poradí vlastná ilustrácia, odkaz na citáciu iného prameňa (obr. 3; Novák 1998, obr. 25), nikdy nie v opačnom poradí, ktoré by predstavovalo zmätenú informáciu (Novák 1998, obr. 25; obr. 3).

Citovanie literatúry

Citácia použitého prameňa umožňuje jednoznačne identifikovať pôvodný zdroj informácií. V citácii sa uvádzajú všetky potrebné náležitosti podľa schémy: autor, rok vydania/vydávania, stranový rozsah, odkaz na ilustrácie, prílohy a pod. Odkazy na bibliografické pramene sa rovnako uvádzajú v texte príspevku, v poznámkach, popiskoch a prípadne aj v texte súhrnu dvojakým spôsobom:

- priezvisko autora citovaného prameňa spolu so skratkou jeho krstného mena sa napíše pred zátvorkou a do zátvorky zvyšok odkazu, napríklad: J. Novák (1999);
 - celý odkaz je v zátvorke, ale bez skratky krstného mena autora citovaného prameňa (Novák 1999).
- Skratka krstného mena autora sa v zátvorke použije vtedy, ak je potrebná na rozlíšenie autorov s rovnakými priezviskami (B. Novák 1989; J. Novák 1963). S priezviskami sa uvádzajú aj ich skracované súčasti (Sz. Novák 1996).

Viaceri autori jedného citovaného prameňa sa zapisujú s lomkou medzi jednotlivými menami, a to v takom poradí, ako sú uvedení na titulnej stránke publikácie (Nový/Nováková/Novák 1952, 53-142). Pri viac ako troch autoroch jedného prameňa sa napíše len meno prvého z autorov uvedených na titulnej stránke, za ktoré sa pripojí „et al.“ vo význame a ostatní (Novák et al. 1995), nie však vo význame a kolektív „a kol.“ z titulnej stránky (ako napr. Novák a kol. 1986). Spojovník sa používa iba pri dvojítych menách jedného autora (napr. Neumann-Nováková 1999). Tituly a hodnosti autorov sa v citáciách neuvádzajú.

Naraz citované viaceré pramene sa navzájom oddeľujú bodkočiarkami. Viacerí autori sa vždy uvádzajú v abecednom poradí ich priezvisk a nie podľa rokov vydania citovaných prameňov (Novák 1999; Nováková 1963; Nový 1972). Ak sú naraz citované viaceré práce jedného autora, za jeho priezviskom sa uvádzajú citované pramene vo vzostupnom poradí (Novák 1956; 1963; 1968a; 1968b).

Za menom autora sa píše rok vydania, údaje neoddeľuje čiarka (Novák 1996). Čiarka sa vkladá len vtedy, ak je citovaný prameň v tlači (Novák 1998, v tlači; Nový, v tlači) alebo nemá udaný rok vydania

(Novák, b. r. v.). Pri periodikách sa píše rok vydávania podľa titulnej stránky, nie skutočný rok vydania. Ak je citovaných viac prác toho istého autora vydaných v jednom roku, rozlíšia sa písmenami malej abecedy pri roku vydania bez medzery medzi údajmi (Novák 1998a; 1998b). Rovnako sa postupuje, ak sú citované pramene ešte v tlači, pred rozlišovacie písmeno sa však vkladá medzera (Novák, v tlači a; v tlači c). Pramene s viacerými rokmi vydania sa píše so spojovníkom (Novák 1988-1989); roky sa neskracujú (nesprávne: Novák 1988-89).

Ak je citovaný prameň ako celok, neuvádza sa jeho stranový rozsah. Za rokom vydania, t. j. pred odkazom na príslušnú stranu alebo stranový rozsah citovaného prameňa stojí čiarka a medzera (Novák 1999, 44). Stranový rozsah dvoch po sebe idúcich strán sa oddeľuje čiarkou (Novák 1999, 44, 45). Je možný aj zápis prostredníctvom skratky „n.“, znamenajúcim „a nasledujúca strana“ (Novák 1999, 44 n.). Stranový rozsah viacerých strán sa uvádza so spojovníkom (Novák 1999, 44-46). Je možný i zápis prostredníctvom skratky „nn.“, znamenajúcim „a nasledujúce strany“ (Novák 1999, 44 nn.), tento zápis však presne nevymedzuje rozsah citovaných strán.

Súčasťou citovaného prameňa môžu byť ešte odkazy na ilustrácie a rôzne prílohy. Píšu sa za stranovým rozsahom, čiarkou a medzerou. Odkaz sa riadi zhodnými princípmi ako pri citovaní ilustrácií a príloh vo vlastnom texte (Novák 1996, 17-22, obr. 4; 7: 1-3; tabela 6). Ak nie sú citované strany, odkaz nasleduje za rokom vydania, čiarkou a medzerou (Novák 1986, tab. XVI: 2, 3; XVIII: 2; príloha 1).

Pri citovaní edícií prameňov a prác encyklopedického charakteru sa používajú zaužívané skratky, odvodené z ich názvu. Napríklad práca: R. Marsina: *Codex diplomaticus et epistolaris Slovaciae I. Bratislava 1971* sa skrúti do tvaru *CDES 1971*, práca J. Ludvíkovský (ed.): *Legenda Christiani. Vita et passio sancti Wenceslai et sancte Ludmille ave eius. Praha 1978* sa skrúti do tvaru *Kristián 1978*, práca *Súpis pamiatok na Slovensku. 2. Bratislava 1968* sa skrúti napríklad do tvaru *Súpis 1968*.

ZOZNAM LITERATÚRY

Neoddeliteľnou súčasťou rukopisu je zoznam literatúry uvedený na konci príspevku - nie je zvláštnou jednotkou príloh. Všetky tituly uvedené v zozname literatúry musia byť citované v rukopise a naopak, všetky citované práce musia byť uvedené v zozname literatúry. Za správnosť citácií a ich úplnosť zodpovedá autor.

Zoznam literatúry sa zoradí abecedne podľa priezvisk autorov, viaceré práce jedného autora sa usporiadajú podľa rokov vydania, v rámci jedného roku v abecednom poradí rozlišovacích písmen malej abecedy, a to súhlasne s bibliografickou citáciou v texte príspevku.

Zápis každej položky v zozname začína zopakovaním citácie v tvare uvedenom v texte rukopisu, t. j. priezviskom citovaného autora a rokom vydania práce, alebo skratkou názvu pramennej edície. Za nimi nasleduje pomlčka a vlastný bibliografický záznam.

Bibliografický záznam - monografia

Začína skratkou krstného mena citovaného autora, jeho priezviskom a dvojbodkou. Potom sa uvedie názov citovaného diela, za ktorý sa dá bodka. Nasleduje miesto vydania v tvare a jazyku, ako je uvedené v tiráži. V prípade viacerých miest vydania sa ich názvy spájajú pomlčkou (*Praha - Bratislava*). Ak nie je uvedené miesto vydania, nahradí ho skratka *b. m. v.* (bez miesta vydania). Vydavateľ ani vydavateľstvo sa neuvádzajú. Za miestom vydania nasleduje rok vydania (už bez prípadného abecedného špecifikovania), stranový rozsah sa neuvádza. Záznam je ukončený bodkou.

Novák 1989 - J. Novák: Od paleolitu po stredovek. Bratislava 1989.

Novák 1996a - J. Novák: Neolit Karpatskej kotliny. Prešov 1996.

Ak je citovaná edícia prameňov, uvedie sa skratka krstného mena a priezvisko ich zostavovateľa a v zátvorke sa v originálnom tvare napíše skratka: Zost.; Ed.; Hrsg.; Red. a podobne, za zátvorkou nasleduje dvojbodka, napríklad: *J. Novák (Zost.)*. V prípade, že zostavovateľ nie je uvedený, pokračuje sa úplným názvom citovanej práce.

VPNS 1987 - J. Novák (Ed.): Významné praveké náleziská na Slovensku. Bratislava 1987.

Ak je citované dielo viacväzkové, poradie zväzku sa píše tesne za jeho názov arabským číslom a neoddeľuje sa bodkou.

Novák 1999 - J. Novák: Malá encyklopédia praveku Slovenska 2. Bratislava 1999.

Jednotlivé časti viacdielnej monografie sa identifikujú v pôvodnom číselnom tvare po bodke za názvom diela.

Novák 1995 - J. Novák: Hradiská v Turčianskej kotline. III. Martin 1995.

Uvádzanie edícií monografií nie je povinné. V prípade ich citovania sa uvedú pred miesto vydania buď v plnom znení, alebo skratkou. Skrátená forma zápisu sa vytvorí podľa zásad publikovaných v Ber. RGK 71, 1990; 73, 1992. Poradové číslo sa napíše arabským číslom a od názvu sa oddeľuje medzerou.

Ak je citovaná len autorizovaná časť monografie, cituje sa ako v prípade zborníka.

Bibliografický záznam - zborník

Začína skratkou krstného mena citovaného autora, jeho priezviskom a dvojbodkou. Nasleduje názov citovanej práce, ukončený bodkou. Potom sa uvedie skratka „In:“. Za ňou nasleduje skratka krstného mena a priezvisko zostavovateľa a v zátvorke v originálnom tvare skratka: zost.; ed.; Hrsg.; red. a podobne. Za nasledujúcou dvojbodkou sa napíše názov zborníka, bodka, miesto vydania, rok vydania, čiarka, stranový rozsah. Záznam sa ukončí bodkou. V prípade, že zostavovateľ nie je uvedený, za skratkou In: sa pokračuje názvom citovaného zborníka.

Novák 1997a - J. Novák: Sídľiskové objekty z doby rímskej na Považí. In: M. Nový (Ed.): Materiály z konferencie o dobe rímskej na Považí. Trenčín 1997, 114-156.

Novák 1997b - J. Novák: Záverečná fáza sídliska. In: Chronológia viacerstvomého sídliska v Trnave. Nitra 1997, 123-149.

Bibliografický záznam - periodikum

Začína skratkou krstného mena citovaného autora, jeho priezviskom a dvojbodkou. Nasleduje názov citovanej práce, ukončený bodkou. Potom sa uvedie skratka citovaného periodika podľa zoznamu skratiek tvoriacich prílohu týchto pokynov. Za ňou nasleduje ročník vyjadrený arabským číslom. V prípade dvojčísel sa uvedú oba ročníky spojené spojovníkom.

Ak sú jednotlivé čísla časopisu priebežne paginované, neuvádzajú sa. Ak je každé číslo stránkované od začiatku, jeho poradové číslo sa zapíše za lomku, nasledujúcu za číslom ročníka. Za týmto záznamom sa pokračuje čiarkou, rokom vydania, čiarkou a stranovým rozsahom. Záznam sa ukončí bodkou.

Novák 1985 - J. Novák: Predbežná správa o prvej etape výskumu v Leviciach. Arch. Rozhľedy 37, 1985, 666-672.

Novák 1990 - J. Novák: Záverečná etapa výskumu v Leviciach. AVANS 1988, 1990, 300, 301.

Novák 1998-1999, v tlači - J. Novák: Pedologické pomery na sídlisku v Leviciach. Slov. Arch. 46-47, 1998-1999, v tlači.

Forma zápisu citácií bude vo všetkých publikáciách vydávaných Archeologickým ústavom SAV jednotná. Štýl písma, jeho rez a veľkosť sú variabilné, jednotné musia byť však v rámci jednej publikácie.

II. ILUSTRÁCIE

Každá ilustrácia tvorí samostatnú jednotku príloh rukopisu. Má nezastupiteľnú vedecko-informačnú aj formálno-estetickú hodnotu. Ilustrácie rozdeľujeme na textové a grafické.

V prípade dodania originálov v „papierovej forme“ sa označujú ceruzkou v pravom hornom rohu druhom ilustrácie, jej poradovým číslom, menom autora a začiatkom názvu rukopisu (napr.: *Tab. VI. Novák, Výsledky výskumu...*). Manuálne vytvorené ilustrácie sa odovzdávajú s vygumovanými pomocnými a pracovnými údajmi a čiarami.

TEXTOVÉ TABELY

Tabela je slovo-číselná zostava údajov usporiadaných do riadkov a stĺpcov. Každá autorom odovzdaná tabela musí predstavovať označený nezameniteľný súbor. Aby sa pri prenose dát údaje uvedené v tabelách neznehodnotili stratou alebo skreslením, je potrebné ich exportovať do formátu zhodného s formátom ostatného odovzdávaného textu. Pôvodný originál sa odovzdá vo vytlačenej podobe.

Každá tabela pozostáva z určitého počtu stĺpcov a riadkov. Tvoria sieť buniek obsahujúcich i neobsahujúcich údaje. Pri ukladaní tabiel do textového formátu sa nastaví oddeľovanie stĺpcov znakom „tabulátor“, oddeľovanie riadkov znakom „koniec odstavca“. Takúto textovú tabuľu možno vytvoriť i priamo v textovom editorovi.

Príklad:

Hrob	Šírka [cm]	Dĺžka [cm]	Hĺbka [cm]	Prílohy
1/95	63	124	68	
2/95	80	210	145	x
3/95	75	187	102	x
4/95			65	
5/95	70	160	110	x

Textový zápis:

Hrob-->Šírka [cm]-->Dĺžka [cm]-->Hĺbka [cm]-->Prílohy¶

1/95-->63-->124-->68-->¶

2/95-->80-->210-->145-->x¶

3/95-->75-->187-->102-->x¶

4/95-->-->-->65-->¶

5/95-->70-->160-->110-->x¶

(Vysvetlivky: --> = tabulátor; ¶ = koniec odstavca)

GRAFICKÉ ILUSTRÁCIE

Kvalita originálnej ilustrácie sa riadi tým, či sa pri reprodukcii bude zmenšovať, zväčšovať, alebo ostane v pôvodnej veľkosti. Tomuto zámeru sa pri jej tvorbe podriaďuje hrúbka čiar, veľkosť číslíc a písmen, hustota šrafovania a rastrov. Kresby sa robia sýтым čiernym tušom, šedé čiary sa pri reprodukcii taktiež čiastočne alebo úplne stratia. Xeroxové kópie ilustrácií sa kvalitou musia rovnať kvalite kresbových predlôh. Fotografie sa odovzdávajú ostré a kontrastné, autor môže predložiť i negatívy.

Formát ilustrácií vychádza z formátu konkrétnej publikácie. Použitie nadrozmerných ilustrácií, tzv. skladačiek, treba vopred konzultovať s redakciou. V našich podmienkach sa najčastejšie používa formát publikácií orezaný DIN A4, so zrkadlom s rozmermi 162 x 240 mm vrátane popisku. Pre popisok pod ilustráciu sa vynecháva priestor v závislosti od dĺžky textu pri výške riadku 8 mm.

Výstrižky kresieb alebo fotografií vlepene do ilustrácie musia mať od kontúry okraj vzdialený aspoň 3 mm. V prípade, že ilustrácia nie je orámovaná, výstrižky sa nalepujú tak, aby sa kontúry zobrazených objektov (nie okraje výstrižkov) umiestnených na obvode ilustrácie kryli s pomocným rámkom, predkresleným ceruzou.

Ak je súčasťou ilustrácie viac grafických mierok, ich priradenie k jednotlivým objektom ilustrácie musí byť jednoznačné. Obvykle sa označia písmenami malej abecedy. Textové mierky sa nepoužívajú.

Objekty ilustrácie sa očísľujú vzostupne zľava doprava a zhora dole. Čísla a písmená v ilustráciách redakcia upraví do výslednej podoby.

DIGITÁLNA FORMA ILUSTRÁCIÍ

Opakujeme, že redakcia neprijíma ilustrácie vnorené do textového editora.

Elektronická forma prípravy ilustrácií je v súlade so zásadami ich tvorby manuálnym spôsobom. Rozdiel je iba v použití iného pracovného nástroja. Každá ilustrácia sa odovzdáva ako samostatný súbor spolu s vytlačeným exemplárom. V závislosti od druhu sa ilustrácie môžu vyhotoviť buď ako vektorové obrázky, alebo ako obrázky rastrové. Častá je aj kombinácia rastrového s vektorovým obrázkom. V prípade možnosti výberu sa kvôli udržaniu najvyššej možnej kvality reprodukcie uprednostňujú vektorové obrázky.

Pri snímaní rastrových obrázkov skenerom sa dodržia stanovené postupy. Pri skenovaní sa zadajú rozmery obrázku zhodné s konečným, výstupným rozmerom ilustrácie a zároveň sa stanoví aj hustota rozlíšenia podľa povahy skenovanej predlohy:

- čiernobiele kresby sa snímajú ako čiernobiele 1 bitové obrázky s hustotou rozlíšenia 600 dpi;
- čiernobiele kresby s vloženými sivými rastrami sa snímajú ako 8 bitové obrázky v šedej škále s hustotou rozlíšenia 600 dpi;
- fotografie sa snímajú ako 8 bitové obrázky v stupňoch šedej s hustotou rozlíšenia 300 dpi;
- fotografie snímané digitálnym fotoaparátom pred úpravou je potrebné uložiť do formátu TIF, prípadne neupravovať vôbec a na výtlačku znázorniť výrez.

Ak sa uvedený postup nedodrží a rozmery ilustrácie alebo hustota zobrazenia sa dodatočne prispôsobujú, pri spracovaní dochádza k strate kvality obrázku. Technicky nevyhovujúce podklady redakcia nemôže akceptovať.

Ilustrácie vytvorené inými ako špeciálnymi grafickými programami autor uloží v grafickom vektorovom formáte. V praxi sa táto požiadavka uplatní predovšetkým pri tvorbe grafov v tabuľkových procesoroch. Ak je autorovi takýto program nedostupný, každý graf uloží ako zvláštny súbor aj so zdrojovou tabuľkou dát, napr. *Novák_obr_7.xls*.

Na rozdiel od tradičného spôsobu prípravy ilustrácií sa vkladajú všetky potrebné údaje (napr. čísla predmetov na tabuľke predmetov, mierka, text legendy a pod.) do grafického súboru.

III. AUTORSKÁ KOREKTÚRA

Redakcia predkladá text na autorskú korektúru. V korektúre sa už nerobia také úpravy textu, ktoré by viedli k zmenám rozsahu odstavcov. Chyby zistené v texte sa zreteľne vyznačujú pomocou všeobecne zaužívaných korektúrnych znamienok, a to tak, že korektúrne znamienko sa použije v riadku na chybnom mieste, zopakuje sa na okraji a vyznačí sa pri ňom požadovaná zmena. Rozsiahlejšie zmeny, ktoré by ovplyvňovali čitateľnosť korektúry, sa odporúča v texte vyznačiť, očíslovať a ich správne znenie uviesť s týmto číslom v priloženom zozname opráv.

Ak autor nevráti korektúru v určenom termíne, redakcia nie je povinná ju akceptovať.

IV. SKRATKY NÁZVOV PERIODÍK

Rozsiahle zoznamy literatúry si vyžadujú používať všeobecne zrozumiteľné skratky periodík. Skratky názvov periodík sa unifikujú aj preto, aby sa podľa nich dali periodiká jednoznačne identifikovať a zároveň odlíšiť od iných periodík s podobným názvom. S ohľadom na medzinárodný kontext sa prijala zásada, podľa ktorej sa predložený systém skratiek opiera o vypracovaný postup skracovania a rozsiahly zoznam skratiek, publikovaný v Ber. RGK 71, 1990 a 73, 1992. Tento postup sa zásadne nelíši od pravidiel skracovania podľa slovenského pravopisu. V predložených pokynoch sa rozlišujú skratky zahraničných a domácich periodík.

Periodiká, ktoré sú uvedené v zoznamoch skratiek zahraničných a domácich periodík sa pri citovaní neuvádzajú so skratkou „In:“. V prípade, že autor cituje periodiká, ktoré v zoznamoch nie sú, vytvorí prílohu rukopisu so zoznamom nových skratiek. V zozname nových skratiek napíše skratku, pomlčku, úplný názov periodika a miesto vydávania.

Ak si autor nie je istý ako vytvoriť skratku, uvedie neskrátený názov periodika spolu s miestom vydania.